

Porovnání složení masných výrobků s jejich rostlinnými analogy

Bartáková, K., Macharáčková, B.,
Pospíšil, J., Kameník, J.,
Bursová, Š.

Veterinární univerzita Brno

Lenfeldovy a Höklovy dny, 25.-26.10. 2023

Rostlinné analogy

= *plant protein-based meat analogues* (PBMA)

➤ k výrobě různé složky (některé vysoce rafinované):

- bílkoviny izolované z rostlin (texturované → ↑ teplota a tlak)
- rostl.oleje – některé bez tuku
- sacharidy – zejména polysacharidy
- voda
- zelenina
- přídatné látky (aroma, stabilizátory, ...)

➤ volba spotřebitelů → welfare

→ environmentální hledisko

→ zdravotní benefity ??

Analyzované vzorky rostlinných analogů

- odebrány z tržní sítě ČR červen – říjen 2022 a červenec – srpen 2023
- celkem **39 vzorků** určených k tepelné úpravě před konzumací
- různé typy výrobků:
  - Rostlinný burger s hrachovou bílkovinou
  - Bezmasé kuličky na bázi rostlinných bílkovin
  - Vegi steak – grilování bez masa
  - Vegan burger s brokolicí
  - Nudličky ze sóje
  - Rostlinný řízek

Analyzované vzorky výrobků z masa

- odebrány z tržní sítě ČR červen – říjen 2022 a červenec – srpen 2023
- celkem **21 vzorků** určených k tepelné úpravě před konzumací
- typy výrobků:
  - Hovězí a vepřové mleté maso
  - Vepřový, hovězí, kuřecí hamburger
  - Hovězí mletý polotovar
  - Vepřové karbanátky
  - Kuřecí filety

Stanovené parametry

- obsah bílkovin podle Kjeldahla – ČSN 57 0153 (faktor 6,25)
- obsah tuku – ČSN ISO 1443 Stanovení celk. obsahu tuku
- zastoupení aminokyselin – automatický analyzátor aminokyselin
- profil mastných kyselin – plynová chromatografie s plamenově-ionizační det.
- minerální prvky – plamenová atomová absorpční spektrometrie
→ obsah soli (2,5x množství sodíku)

Majoritní složky rostlinných analogů

Bílkovina:

- sójová (11 výrobků)
- hrachová (9 v.)
- sójová+pšeničná (10 v.)
- sójová+pšeničná+hrachová (5 v.)
- cizrna (4 v. - Falafel)

Olej:

- řepkový (13 výrobků)
- slunečnicový (10 v.)
- řepkový+slunečnicový (7 v.)
- kokosový+řepkový (5 v.)
- ze soj.bobů n. klíčků (3 v.)
- ~~palmový~~

Zastoupení bílkovin a aminokyselin

množství (g/kg)	masné výrobky	všechny analogy	rostlinné analogy dle bílkovinného zdroje				
			soja	soja + pšenice	hrách	soja + pšenice + hrách	cizrna
bílkoviny (g/100 g)	17,3 ± 0,8^a	15,7 ± 5,1^a	14,3 ± 5,5 ^A	19,1 ± 4,7 ^A	14,5 ± 3,1 ^A	15,7 ± 0,8 ^A	8,9 ± 0,6 ^B
valin	9,2 ± 1,0^a	6,5 ± 2,0^b	7,0 ± 2,9 ^A	8,8 ± 2,2 ^A	7,1 ± 1,5 ^A	6,3 ± 1,1 ^A	3,4 ± 1,0 ^B
leucin	14,6 ± 1,4^a	10,6 ± 3,2^b	11,1 ± 4,7 ^A	14,6 ± 3,7 ^A	11,1 ± 2,4 ^A	10,6 ± 1,6 ^A	5,6 ± 1,8 ^B
threonin	8,0 ± 0,8^a	4,8 ± 1,4^b	5,5 ± 2,5 ^A	6,6 ± 1,6 ^A	4,9 ± 1,0 ^A	4,4 ± 0,6 ^A	2,7 ± 0,8 ^B
methionin	2,3 ± 1,1^a	0,4 ± 0,3^b	0,2 ± 0,4^A	0,8 ± 1,0^A	0,3 ± 0,6^A	0,1 ± 0,1^A	0,4 ± 0,3^A
fenylalanin	7,5 ± 0,7^a	7,3 ± 2,0^a	7,2 ± 3,1 ^A	10,0 ± 2,6 ^A	7,5 ± 1,8 ^A	7,4 ± 1,0 ^A	4,4 ± 1,5 ^B
histidin	7,3 ± 0,6^a	3,8 ± 1,0^b	4,1 ± 1,8 ^A	5,1 ± 1,2 ^A	3,8 ± 0,9 ^A	3,8 ± 0,5 ^A	2,2 ± 0,5 ^B
k.glutamová	30,9 ± 4,3^a	34,8 ± 15,6^a	31,4 ± 12,3 ^A	53,1 ± 16,4 ^A	24,7 ± 5,1^B	46,9 ± 7,1 ^A	13,7 ± 4,7 ^C

Zastoupení tuku a mastných kyselin

množství (g/100 g)	masné výrobky	všechny analogy	rostlinné analogy dle druhu oleje				
			řepkový	řepkový + slunečnicový	slunečnicový	kokosový + řepkový	ze sojových bobů
tuk	13,2 ± 4,6 ^a	8,8 ± 3,6 ^a	10,7 ± 2,5 ^A	11,2 ± 4,4 ^A	7,3 ± 1,0 ^A	6,3 ± 4,6 ^A	6,6 ± 3,3 ^A
PUFA	1,0 ± 0,5 ^a	2,3 ± 0,9 ^b	2,2 ± 0,4 ^{AB}	3,3 ± 0,8 ^A	2,8 ± 1,3 ^{AB}	1,6 ± 0,7 ^B	2,1 ± 0,6 ^{AB}
MUFA	5,6 ± 1,0 ^a	3,6 ± 1,6 ^a	4,6 ± 0,9 ^A	3,6 ± 1,8 ^{AB}	2,4 ± 1,1 ^B	3,2 ± 2,2 ^{AB}	3,7 ± 1,3 ^{AB}
SFA	5,6 ± 1,0 ^a	0,7 ± 0,2 ^b	0,7 ± 0,2 ^{AB}	0,5 ± 0,2 ^B	0,7 ± 0,2 ^{AB}	1,0 ± 0,1 ^A	0,6 ± 0,1 ^B
omega-6 PUFA	0,9 ± 0,5 ^a	2,0 ± 1,0 ^a	1,7 ± 0,2 ^A	2,9 ± 1,0 ^B	2,6 ± 1,4 ^{AB}	1,3 ± 0,5 ^A	1,5 ± 0,4 ^A
omega-3 PUFA	0,07 ± 0,03 ^a	0,4 ± 0,2 ^b	0,5 ± 0,1 ^A	0,4 ± 0,3 ^A	0,1 ± 0,1 ^B	0,3 ± 0,2 ^A	0,5 ± 0,2 ^A

PUFA = polynenasycené mastné kyseliny

MUFA = mononenasycené mastné kyseliny

SFA = nasycené mastné kyseliny

Zastoupení soli a minerálních prvků

množství (mg/100 g)	masné výrobky	všechny analogy	rostlinné analogy dle bílkovinného zdroje				
			soja	soja + pšenice	hrách	soja + pšenice + hrách	cizrna
sůl (g/100 g)	1,5 ± 0,4^a <i>mimo mleté maso</i>	1,4 ± 0,4^a	1,4 ± 0,4 ^A	1,5 ± 0,4 ^A	1,2 ± 0,2 ^A	1,2 ± 0,3 ^A	1,2 ± 0,2 ^A
draslík	312 ± 15^a	576 ± 446^a	651 ± 499 ^A	772 ± 466 ^A	225 ± 45^B	294 ± 41^B	537 ± 66 ^A
hořčík	34 ± 5^a	90 ± 38^b	104 ± 42 ^A	100 ± 22 ^A	42 ± 17^B	81 ± 16 ^A	111 ± 25 ^A
vápník	11 ± 6^a	74 ± 35^b	77 ± 37 ^A	83 ± 26 ^A	45 ± 31 ^A	70 ± 13 ^A	56 ± 9 ^A
zinek	3,1 ± 1,1^a	1,3 ± 0,5^b	1,1 ± 0,6 ^{AB}	1,2 ± 0,3 ^{AB}	1,8 ± 0,5 ^A	0,9 ± 0,1^B	1,4 ± 0,3 ^A
železo	1,6 ± 1,1^a <i>některé < ND</i>	1,9 ± 1,0^a <i>fortifikované</i>	1,6 ± 0,6 ^A	1,6 ± 0,6 ^A	2,1 ± 0,6 ^A	4,7 ± 0,9^B	1,4 ± 0,5 ^A

Závěr – rostlinné analogy masných výrobků

Statisticky významné rozdíly:

Bílkoviny: méně cizrna

Aminokyseliny: méně než v masných vyr. všech esenc. i semiesenc. AK (výjimka fenylalanin);
deficit methioninu

Tuk: celkové PUFA a omega-3 PUFA více než masné výrobky
SFA méně než masné výrobky

Sůl: srovnatelné množství s masnými výrobky

Draslík: méně hrách

Hořčík: více než v masných výrobcích, nejméně hrách

Vápník: více než v masných výrobcích, nejvíce soja

Zinek: masné výrobky více

Železo: některé rostlinné obohacené (také vitamin B12)
některé masné výrobky pod mezí detekce

= vysoce zpracované výrobky, obsah přídatných látek
→ využitelnost v organismu ??

Děkuji Vám za pozornost.

Práce byla finančně podpořena projektem Interní tvůrčí agentury VETUNI č. 2023ITA24 s názvem Alternativy potravin živočišného původu na bázi rostlinných bílkovin – vybrané parametry zdravotní nezávadnosti a kvality.

